

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL
Anstro-Ungaria:
an 20 cor. pe 1/4
10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
de Duminică pe an
4 coroane.
Pentru România și
Italia pe an:
40 franci.
scripse nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Dujmăni nefaste.

(S.) Presa din patria noastră și întreagă monarchia se ocupă în primul de față cu deosebită insistență două chestii la ordinea zilei.

E vorba de chestia drumului de la Bosnia, care, după-cum a fost proiectat, a tulburat mult spiritele în țara de dincoace de Leitha; o tulburare care a isbucnit în forma de acțiuni violente a presei maghiare contra Austriei.

Înse atribuie, anume, guvernului austriac, că linia proiectată, în sarcina bugetului comun, ar avea intenția de-a favorisa interesele economice speciale ale Austriei în Peninsula Balcanică; și aceasta în detrimentul, în paguba „cuceririlor economice” ale Ungariei în Balcani. Austria ar tinde să nimicească și brumă avantajii pe care cu „imense sacrificii” le-a câștigat pentru exportul în Orientul european.

Prin noua linie ferată întreagă țara ar fi deplasată din actuala sferă, încungiurându-se intenționat canalele de comunicație ale Ungariei impunându-se o directă legătură cu marea și portul Triest.

În pertractările ce s'au urmat acum asupra acestei chestiuni, consfăturile ministrilor comuni, s'au între șefii celor două ministere sunt conflict, care a și fost prezentat publicității sub eticheta de răz.

Dar știrile mai noui desmint că atitudinea reprezentanților celor două țări va urma în mod fatal o cădere; ba din contră, o bună înțelegere este chiar în prag.

Marile interese strategice ale monarchiei, care nu au scăpat neobservate de rivala împărăție dela Nord, sunt legate în întâiul rînd de proiectarea liniei ferată, ne cuprinde mirarea că vedem îndârjirea cu care opinia publică maghiară asaltează chibriturile puneri la cale ale cercurilor conducătoare din monarchie.

Este însă „un cântec vechiu” venita din partea Maghiarilor, pe care îl repetă decâte-ori monarchia găsește în impregiurări grele: căru a-i stoarce avantajii.

Situația încurcată în care se găsește Austria, cu parlamentarismul său, este părut compatrioților noștri un probabil moment pentru a da un nou impuls, pentru a stoarce chiar și mici avantagii în schimbul aderării lor la o uniune de interes pentru întreaga monarchie.

Este natural, că aceasta fiind atitudinea permanentă a Maghiarilor față

cu Austria, la rîndul său nici Austria nu rămâne datoare.

Li-s'a dat compatrioților noștri să înțeleagă, că guvernul austriac, chiar și fără ajutorul parlamentului, are tăria să infrunte pretenții necumpătate și chibbușare.

Pe de altă parte, opinia publică din Austria răspunde Maghiarilor cu aceeași ură cu care e tratată, și își întrebunțează toate forțele pentru a împiedica cocoșarea „patrioților” noștri.

De un timp încoace în patria noastră se resimt amarnic efectele gospodăriei judaice, și efortările cercurilor—in parte—conducătoare, pentru remediarea miseriei, ar fi putut să găsească un ajutor în Austria, unde lupta contra elementului disolvant e în floare. Dar nu amicitie și-au pregătit și-și pregătesc compatrioții noștri acolo, ci vrăjmași, după cum aceasta s'a vădit și din ultimul Congres industrial din Viena.

Maghiarii vor încălecarea politică a Austriei, austriacii răspund cu robirea economică.

Și acesta e dualismul!
Pare c'am vedea legați unul de altul pe doi oameni, care își sunt dușmani de moarte unul altuia, se sfădese și se scuipă, fără să le de-a în gând că un al treilea ar putea să vină să le dea brânci în prăpastie...

Nu acesta era scopul urmărit prin dualism, ci colaborarea armonică a părților contractante, pentru întărirea și înălțarea monarchiei.

Dacă însă acestea sunt efectele lui, cauza este că bunele întocmiri au fost intervertite și exploatare în sens exclusivist, ale cărui roade le vedem și le simțim.

O redeșteptare, n'ar fi încă târzie — dacă numai ar fi cu puțință.

Codul civil. Ministrul de justiție a prezentat Dietei un proiect al Codului civil. Reforma aceasta era așteptată de mult și va fi menită să pună capăt unei stări de lucruri sul generis: în statul ungar se legisera adică nu uniform, ci deosebituri mari erau, în privința aceasta, așa că într'un fel se făcea în Ungaria propriu zisă, alt-fel în Ardeal și alt-fel în Fiume, ne mai vorbind de Croația și Slavonia.

Planul de a se face această reformă l'a avut încă Fábiny, care a lucrat la reforma dreptului civil. Sub Szilágyi s'a urmat cu lucrările ear la 1895, în urma unei hotărâri prea înalte, s'a instituit o comisie permanentă care a lucrat sub presidenția lui Vavrik Béla, (până la 1897), președinte de secție la Curie, ear în urmă sub presiul lui Langi, consilier ministerial. Lucrările pregătitoare s'au terminat acum sub Plósz, care în curînd va face ca proiectul să fie discutat și desigur și votat în Dietă.

„Egyetértés” eardși publică o corespondență din Arad, în care se ocupă de rivalitățile dintre partidul lui Gold și partidul lui Meșianu.

Lucru curios însă: pe noi, aradani, proiecte să ne prezinte în lumină cât se poate de urilă și pentru a-și scop reproduce articolul dlui Rássu Șirianu, scris asupra activității congresului național bisericesc. Pentru că am arătat ce puțin s'a lucrat și am arătat doborîri de-a se lecuî atîtea rele constatate chiar de autoritățile noastre școlare și bisericesti, organul kossuthist se năpustește asupra primului nostru redactor și scrie despre „Tribuna Poporului” că „abusează de credulitatea și bunătatea poporului român...”

Nu cumva „Egyetértés” ori Românii dela spațiile ziarului kossuthist vreau să-i povățuiască pe Români?!...

În cât ne privește, ne-ar gena numai laudele lui „Egyetértés”. De aceea le și lăsam neatrate toate celor care le-au bine meritat: d-lor Gáll, Pașcariu și Mocsanyi.

Atragem atenția cititorilor noștri asupra studiului politic-diplomatic „10 Maiu” d-lor d-lui D. A. Stardza, fost prim ministru, șeful partidului național liberal, membru al Academiei Române, studiu a cărui publicare începem în numărul nostru de azi.

Crisa dela liceul din Brașov.

În Nr. 234 al „Gazetei Transilvaniei” de data 2 Noembrie n. cetim următoarele:

„Demisiunea directorului Virgil Onițiu, anunțată de noi în numărul de alaltieri, e fapt împlinit. Actul de demisiune a fost înaintat ieri înainte de amezii Consistorului, ear după amezii a fost prezentat și înainte corpului profesoral.

După cetirea actului de demisiune, directorul Onițiu prin cuvinte pline de demnitate își ia adio dela corpul profesoral, în fruntea căruia a stat sease ani ca director.

Față de actul de demisiune a directorului gimnasial, conferința corpului profesoral decide în principiu: Să se înainteze Consistorului o adresă, în care corpul profesoral înainte de toate:

a) să se dea expresiune regretelor sale față cu incidentul atât de grav al demisiunii directorului;

b) Consistorul să fie rugat a face tot posibilul, ca incidentul să se aplineză în mod just și demu, ear' directorului Onițiu, — față de a căruia activitate de director corpul profesoral numai cu recunoștință se poate exprima, — să nu i se primească demisiunea și să fie reabilitat;

c) Paragraful 40 din Regulamentul cel nou al Eforiei și al Delegațiilor, să fie abrogat, reintroducîndu se usu de până acum ca directorul gimnasial necondiționat și de jure să fie îndreptățit a participa cu vot consultativ la toate ședințele Eforiei, în cari se pertractează chestiuni școlare.

Notăm, că tocmai și ul amintit a fost acela, care a dat ansă conflictului între director și Eforie, într-un-cât directorul la ultimele alegeri de profesor n'a fost invitat la ședința Eforiei.

Concluzul conferinței a fost predat unei comisii de 4, cu scop de a-l stilisa clar și precis și eventual a-l completa. Comisiunea terminându-și agendele, astăzi la 4 ore d. a. și-a prezentat proiectul său de adresă conferinței profesorale, care cu unanimitate și fără discuțiune l'a primit în întregul său.

Proiectul primit astfel a fost completat cu următoarele două puncte: a) corpul profesoral accentuează îndeosebi, că urmările relațiilor încordate dintre direcțiunea școlară și Eforie, le a resimțit și el adînc. și b) corpul profesoral aprobă și se identifică întru toată cu pasul demisiunii directorului.

Referitor la stările încordate din Brașov mai primim și noi următoarele:

Brașov, 3 Noembrie.

Lucrurile aici se încurcă rău. Animositatea între „trocari” și directorul Onițiu, care a demisionat deja în toată forma, e atât de mare, că Eforia Sfântului Nicolae a detras suma de 400 fl., ce da pentru masa studenților, instituțiune pornită din inițiativa dlui Onițiu.

E interesant a se ști pe de altă parte, că milionara biserică a plătit zilele trecute mitropolitului Meșianu, pentru-că a sfințit biserică Sfântul-Nicolae, a cărui pictură fusese renovată, suma de 5000 coroane. Pentru o zi de serviciu 5000! În Franța un ministru nu ia afata pe o lună întreagă, ear' în România mitropolitul primat are p'o lună întreagă 3000 coroane.

Și mai mult se comentează aici faptul, că mitropolitul n'a dat un singur ban pentru masa studenților, pe când secretarul său Dr. E. Cristea de pildă a dat 60 coroane.

„Tribuna” cu data de 3 Noembrie aduce și ea o corespondență, în care „trocarii” sunt invinuiți în chip nu se poate mai aspru pentru atitudinea lor în chestia meset studenților. Corespondența se termină astfel:

„Și toate acestea le face biserică milionară, fiind-că astăzi este stăpînită de o seamă de oameni, care au pierdut cu deservire interesele culturale-naționale din vedere, proclamînd „exclusivismul trocăresc” drept principiu”.

Bine că s'a convins și „Tribuna” că rău a făcut mai anii trecuți adăpostind prosa acestor trocari, mîna spartă când e vorba de ai lor, dar' condamnabil de sgărțit când e vorba de interes obștesc.

Din Dietă.

— Ședința dela 3 Noembrie. —

În ședința de Sămbătă a parlamentului unguresc s'a continuat dezbaterile asupra înarticularii în lege a declarației moștenitorului de tron, privitoare la căsătoria sa. Din partidul independenților a vorbit în ședința deputatul György Elek, combătînd vorbirea din ședința precedentă a ministrului-president Széll. A fost mult aplaudat de partizanii săi.

După pauză a mai vorbit apoi Horánszky Nándor, fostul president al partidului Apponyi-ist. Dînsul a apărut proiectul din dezbateri și atitudinea primului ministru față de proiect, respingînd atacurile Kossuthiștilor, cu cari — sice oratorul — a fost dator să polemizeze, aducînd motive pentru primirea proiectului în interesul dreptului de liberă alegere a regelui ungar. De altfel — sice — va avea încă ocazia să mai discute cu Kossuthiștii, la ceea-ce deputatul Eötvös Károly a observat: „Da, de pe locul acela”, — arătînd spre fotoliul ministerial.

Dezbaterile asupra proiectului continuă, anunțându-se la vorbă pentru proxima ședința Polonyi și Szilágyi Dezső.

Din România.

Presă străină. convocarea Constituantei și reformele d. l. Carp.

Numărul ultim al ziarului parisian „Le Temps” conține o corespondență din București, privitoare la situația din România. Noul guvern român—spune numita corespondență—a întreprins o adevărată luptă în contra fantomelor.

Două fantome amenințau Țeara-Românească: un războiu și falimentul.

Autorul corespondenței face pe scurt istoricul conflictului român-bulgar — în deajuns cunoscut cititorilor noștri pentru a mai stărui asupra lui—și arată cum a știut România să iasă biruitoare din acest conflict. Spune că guvernul din Sofia a schimbat atitudinea provocatoare ce o avea la început, declarând că va urmări pe cel amestecat în crimele politice comise în România.

Se afirmă că prințul Bulgariei e hotărât mai mult ca oricând a curăți guvernul.

Trecând la al doilea subiect al corespondenței, chestia falimentului statului român, autorul arată cum s'a putut acoperi suma de 43 milioane, deficitul pe cel din urmă doi ani și enumeră veniturile accesorii, create prin cedarea monopolului hârtiei de țigară, taxele pe țuică și cele-lalte mijloace.

Vine apoi la chestia unei revisuiri de Constituție, prin care să se abrogă art. 7 care oprește pe străini de a lua în stăpânire bunuri imobiliare, și spune, că o asemenea măsură n'ar putea fi admisă.

Țăranul român se teme de cămătarul jidan mai mult decât de un războiu sau de o revoluție.

Singura chestiune de ordin constituțional, pe care o poate aborda guvernul, e de Regentă.

Gazeta jidovească „Berliner Tageblatt” se grăbise a anunța convocarea Constituantei pentru Februarie viitor, dând ca motiv pentru această presupusa intenție a principelui Ferdinand de a renunța la tronul României.

Guvernul român a deamintit însă iute această informație mincinoasă.

Greva învățătorilor din Moldova

În urma știrii că ministrul cultelor va transforma unele din școlile comunale din țară în școli de cătun, pentru a se realiza oare-care economii budgetare, învățătorii din toată Moldova în urma unei înțelegeri au hotărât să se pună în grevă.

Intruniți pe plăși și județe s'au și ținut de către învățătorii și s'a hotărât mai întâi ca să se prezinte de urgență ministrului un memoriu, prin care să se ceară de a reveni asupra proiectelor de economii budgetare, cari lovesc în existența atâtor familii de învățători.

Învățătorii au hotărât să se pună în grevă cerând ca să li-se respecte drepturile câștigate. Învățătorii nu se feresc de a o

spune această revizoriilor și inspectorilor școlari cari, îngrijii, au raportat ministrului de culte pentru a aviza.

Consiliul inspectorilor s'a și adunat la ministerul de culte și a discutat asupra măsurilor ce trebuiesc luate pentru a se întâmpina la timp greva.

Revolta țărănească din Buzău.

Agitația în contra impositului țuicei, în județul Buzău, pe ziua de Vineri, a luat proporții foarte grave.

La orele 5, pe când țărani se îngrădăiseră în apropiere de primăria din Pârscov și când armata, la ordinul comandantului, proceda la împărșirea răzvrătiților, *ciocnirea se făcu cu violență între soldați și țărani.*

Autoritățile au făcut somațiunile la intervale mari, totuși răzvrătiții nu s'au împărșiat, ci au început să atace cavaleria cu pietri și cu ciomege, răspândind o la o distanță de 300 de metri. În urmă interveni infanteria.

Colonelul Cocca în luptă a fost grav rănit, iar maiorul Baranga a primit numeroase lovituri de ciomege; d'asemenea și locotenentul Vasilescu, din roșiori și mai mulți soldați au fost răniți grav.

Infanteria a fost și ea atacată în mod cumplit și cu o furie nespusă de către țărani înfierbântați.

Atunci soldații au tras focuri orbe în mulțimea care atacase și fugărise cavaleria.

Țăranii încă fiindu se din ce în ce mai mult, s'a tras cu gloanțe într'unșii.

Căți va țărani au căzut grav răniți. Trei zac în fața primăriei, scâldați în sânge și în agonie.

Alți doi țărani au căzut morți în șanț. Numărul răniților nu se știe încă exact.

Sătenii au fost urmăriți de către soldați și risipiți cu mare anevoință prin mai multe salve. Lupta din're țărani și armată a ținut aproape o oră.

Autoritățile au deschis o anchetă și au început arestările țărănilor mai dă j.

În sat s'au trimis numeroase patru'e.

Țăranii sunt înarmați și ei au tras focuri cu alice.

Prefectul Băbulescu a scăpat dela moarte ca prin minune cu ajutorul unui revolver, cu care s'a apărât. De asemenea și judecătorul Mescu.

Partea literară

ZECE MAIU

CUVĒNTARE

de

D. A. STURDZĂ,

Membru al Academiei Române.

Sedința de la 12 Maiu 1900.

I.

S'a introdus în Academia Română datina să ținem în ziua de 10 Maiu, cea mai importantă în dezvoltarea statului român, o cuvântare în lauda Aceluia, care a ilustrat-o. Cred că această datină se va transforma într-o regulă constantă a instituției noastre, spre care, cu drept cuvânt, sunt așintii ochii sufletuștii al poporului român.

Amintirea și justa apreciere a faptelor mari, ca și justa apreciere a aceluia care le-au desvârșit, sunt nu numai semne ale recunoștinței datorite pentru binefaceri, ci o necesitate a însuși traiului nostru, căruia ne silim să-i dăm un curs sigur, un rost demn și înalt. În mersul treburilor al vieții omenești, expunerea reinnoită a întâmplărilor mari nu numai înalțează sufletele, ci mai ales întărește și încordează voințele spre fapte noi, care se țin lant de cele vechi, aducând ast fel în viața pământească o adiere a vieții celei veșnice.

Nu este oare înălțător, când Academia Regală Prusiană de mai bine de un secol serbează în fie-care an, printr-o cuvântare rostită într-o zi hotărâtă, pe Frederic cel Mare, fără să fi secat încă izvorul bogat al faptelor acestui Principe? Și nouă ni-a dăruit A-tot Puternicul din viața sântoasă și viguroasă a regelui suveran un Principe, care în scurt timp a ridicat România din umilire la mărire.

Să cuvine deci, ca și noi să vorbim de Regele nostru în zi de sărbătoare. Întipărind în mintea noastră faptele de săvârșite de Dnsul, întărind în inimile noastre convingerea, că de faptele mari ale conducătorilor popoarelor sunt legate înășași destinele acestora.

Despre Carol I putem vorbi cât de des. El a stat, când s'a supt pe tronul României, dinaintea unei mari probleme: fundarea în Europa, în secolul al nouăsprezecelea, a unui stat nou de către un popor, rău muncit de soartă în timp de mai multe sute de ani. El a rezolvit acest problem spre lauda Lui și a poporului român. Carol I a fost încununat în a Sa întreprindere de o numeroasă pleiadă de băbați, cari în cugetări și fapte nu sunt inferiori bărbaților de stat celor mai însemnați ai altor popoare mai mari și mai de mult constituite. Noi ca și El putem să ne uităm cu mândrie la acești paladini ai Lui.

Domnia lui Carol I, care se apropie de încheierea unei a patra decade, s'a petrecut sub ochii generațiunii actuale. Noi înținem, căți trăim astăzi, suntem martorii vii ai transformării desvârșite de El în mijlo-

cul nostru, într'un spațiu de timp scurt în viața unui popor, căci abia cuprinde viața mijlocie a unui om.

În icoana evenimentelor recente, putem vedea cu claritate calea viitorului, căci istoria nu se compune numai din faptele cari aparțin timpurilor depărtate, ci și din faptele cele mai apropiate de noi, cari tocmai pentru viața practică au o importanță decisivă. În vechiului, care se adâncește în studiul științelor mai nouă ale astronomiei, s'afirmă prin a avea o idee greșită a chiar sistemului pe care el caută să-l pătrundă. Știința este și ea viață, și conducerea statelor e și ea o știință, care trebuie să fie cu atât mai vie, cu cât ea privește însuși traiul actual al oamenilor. Ast-fel cunoștința esactă a întâmplărilor recente, mai ales când acestea sunt de o importanță vădită, este nelămurabilă, pentru că viața publică să aibă un fundament solid și ca să pășim înainte pe o cale dreaptă și sigură. că nu pe poteci încurcate și periculoase.

(Va urma).

Glume ungurești.

De câteva zile presa maghiară se ocupă într'una cu demonstrațiunile ce studenții în drept din Budapesta au făcut împotriva profesorului Timon Ákos. Unele s'au spus că studenții—floarea maghiarimei—au strigat vorbe ofensatoare chiar la adresa soției de curând înșuratului profesor, care „Borsz-m Jankó” a scris următoarea, referată zisă glumească:

Profesorul. Înainte de a începe dreptul roman...

Bukovay Abszi... să ne vorbești despre grădile ouzoanel d-tale. Adevărat este, că îți vaștegi părul?

Profesorul... nu va fi fără interes să amintesc...

Zicezer Mukl... că cuconița prea a ajuns de vreme la Roma.

Profesorul. D-lor, liniște.

Slăger Bandi. Nu tuși, unchiașule.

Bukovay. Cuconița d-lui profesor nu e cumva obosită?

Zicezer Mukl. Poate că-i mai eșofat profesorul!

Profesorul. D-lor, nu suntem doar, în cărbună. Toți. Asta-i înșută! Scandal! Satisfacție.

Profesorul (pleacă).

Halaszható Danl (strigă). Salutați cuconița!... Dar micuțul ce face.

(Mare hărtitate).

Autorul acestor glume este Ágai Adolf, ovreiu.

Timon a provocat pe Ágai. Martorii au constat că el are însă diferite atacuri de onoare neresolvate și astfel n'au lăsat profesor să duzească pe el.

Foile ovreiești li iau, cu toate acestea, apărarea. Numai Bartha li freacă rău, pentru care motiv ovreiașul și amenință cu proces de presă.

LENAU.

1802—1850.

(Urmare și fine.)

Principiul morții, sau „duchul periclitant” cum i-s'ar zice în s'fa Scriptură, este o trăsătură fundamentală a romantismului german, care în-ă cu versurile lui Lenau atinge apogeul. El este abordat în literatură de acele caractere, pe cari în cea mai recentă scriere asupra acestei direcțiuni estetice le găsim astfel sugrăvite:

„Sunt în cea mai mare parte niște naturi zdrobite, caractere complicate, oameni problematici, a căror voință e prea puțin dezvoltată, ale căror instincte estetice sunt prea fin organizate pentru exigențele robuste ale zilei și ale istoriei contemporane. De pe culmi ei cad amețiiți în prăpastie și din prăpastie se avântă la înălțime. Nicăieri nu au pământ real sub picioare și veșnic sunt în căutarea plăcerilor cerești. — Sunt niște glasuri, cari vorbesc din nouă, din prăpastii, din atmosferă și din morminte...”¹⁾

Natural, pe lângă acest principiu al peirii găsim la Lenau și toate celelalte elemente romantice: preamărirea trecutului, împopararea naturii cu spirite, credința în

vraji, predilecția pentru simboluri și comparații, — și în sfârșit, în fragmentele sale dramatice „Faust” și „Don Juan”, o bună parte de sensualism. Dorințe vagi după fericire, dar rar de tot luptă și energie de viață. Și dacă versurile lui ce debordau de aceste idei bolnavicioase, au pătruns cu toate acestea în public și au ajuns la mare grad de popularitate, e pentru forma lor cea simplă și petru limba cea dulceagă în care sunt îmbrăcate.

Eminescu a fost și el influențat de aceste „visuri de opiu”, cum le numește Jacobowky, de acești „copii ai suferinței”, cum le zice Otto v. Leixner. Vecnica vênare după fericirea transcendentă, căutarea nehotărâritului și a infabulului, Eminescu le are comune cu școala romantică germană.

Porvind de la idealismul sentimental al lui Schiller, pe care și-l-a însușit încă pe când era suflor la trupa teatrală din Moldova, Eminescu a trebuit să cunoască poezia floarei albastre din versurile lui Novalis, farmecul de lună din versurile lui Tieck, monismul mistic și panteismul creștinesc din filosofia lui Schelling și în sfârșit poezia lui Gangelui și Nirvana lui Schopenhauer. Eari dintre romanticii din epoca a doua („Spätromantik”) a cunoscut mai bine pe Lenau.

Adevărat este, că dl Gherea e de părere contrară. D-ăa, categoric ca totdeauna, afirmă ca lucru sigur, că Lenau n'a avut nici o influență asupra lui Eminescu; e sigur că geniul lui Lenau e cu totul deosebit de-al lui Eminescu...²⁾ Această părere apoi o dezvoltă mai pe larg și răposatul adept al d-lui Gherea, Ionescu Raicu Rion.

Cel ce însă mai plastic desăvuează afirmația d-lui Gherea este însuși Eminescu. El a tradus după Lenau poezia „Foale vestedă”, o dovadă că s'a inspirat direct de romanticul german, și apoi, dacă vom mai ceti minunatele „Schifflieder”, sau „Abendbilder”, sau „An der Bahre der Geliebten” și le vom compara cu „Somnoroase pășerele” și „Mortua est”, etc.; sau dacă între altele vom ceti versuri ca „An meine Gitarre”, cu strofa:

„Auch deine Saiten sind zerissen
Es schweigt dein süsser Liederklang
Seit in des Busens Finsternissen
Mir jede frohe Saite sprang”...

și ne vom gândi la

„Ah organele-ș sfărmate
Și maestrul e nebun”...

nu ne va mai fi posibil a afirma, că acest

1) Critice, I. p. 174.

2) Publicată în ediția Șaraga.

poest german n'a influențat întru nimic pe Eminescu; că sunt două naturi poetice diferite gen și că între ei doi n'ar fi altele puncte de asemănare decât acele ce există în general între fruntași ai omenirii, cari sufer, cum sunt Byron și Leopardi...

Din potrivă. O analiză amănunțită impune convingerea, că în întreaga literatură universală nu se găsesc două fir de omenire înrudite mai intimă și absolută ca aceea dintre Lenau și Eminescu. La amândoi poezia simismul e de natură organică, ereditar, un lucru absolut cert. Același temperament aceeași lipsă de energie, același dor de viață pribegă. În amândouă părțile aceeași autosugestiune, care silește pe criticul Mayer din Berlin să numească pe Lenau „ein Selbstmörder seiner Seele”⁴⁾ apostrof care ce foarte bine i-se poate face și lui Eminescu, dată fiind ușurătatea și lipsa de scrupul la îngrijirea sa trupăască și sufletătească. Dar această înrudire nu-i scade nimic din valoarea lui Eminescu, pentru că el aici n'a fost un simplu imitator, nici o contrabandat idei și forme, ear în ce privește partea estetică și artistică a muncii sale, ea e în incontestabilă ascendenta față cu Lenau, un adevăr recunoscut de curând și de către un tiner critic german G. Adam. Asemenea în poezii de mai puțin subiective

4) Die deutsche Literatur des neunzehnten Jahrhunderts. Berlin 1900. p. 179.

1) L. Jacobowsky: Zur Psychologie der romantischen Lyrik. Prefață la „Die Blau Blume Leipzig 1900. p. 27.

ȘOAPTE

In munți.

Males'ofti brasii se inalta din frunțile muntii gigantici. Ca ordjmasi isti stau fatd...

Teled de bradel in fiorate se cutremura de al...

Dar p'znic e eternul verde: g'g'g'iet ce...

Un covor de flori de fragi și brândușe...

Printre bătrine vîrfuri pleșuve soarele...

De azi pe mîne cum nu fi și soarta!

Covorul alb și moade al zăpezii e giul...

Sunt maestozii brasii ce se înaltă din...

Rascoln.

Răsboiul din China.

Condițiile de pace. Daily News...

Ziarele chineze anunță că tratativele...

- 1) O despăgubire de 400 milioane de...
2) Administrația vămilor ceaiului și a...

și acolo unde ironia romantică și sa...

Dar despre toate acestea ne-am putea...

Familia*).

Il. Chendi.

Benvenuto Cellini.

La 1 Noemvrie s'au implinit patru sute...

Elev al sublimului Rafael, Cellini a...

Orașul său natal, superba Florență, a...

Cellini a fost nu numai neîntrecut ca...

Rar un Italian a intrunit atâtea însușiri...

Toate i-se iertau însă și două papi...

Intre atâția aventurieri de pe acele...

Când îl cuprindeau năvădăile era atât...

Și totuși regele l'a iertat, ba i-a aran...

Cellini a murit în vîrstă de 71 ani...

L.

Noutăți

Arad, 5 Noemvrie n. 1900.

Majestatea Sa în Ungaria Sâmbăta...

Un țeran binefăcător. Marți a răpo...

Ceartă aprinsă între dascălii ma...

Acetie scrisori publicate au produs...

S'a primit în fine concludsi: că Comite...

E întrebare însă, dacă incidentul s'a...

Neerolog Din Carausebeș se scrie că...

Trimitem întristatului soț sincere con...

Adunarea de toamnă a învățătorilor...

Advocat jăfuit și asasinat. Zilele trecute...

Krüger în Europa. Corespondentul lui...

O subscripțiune organizată în Rusia a...

Ocolul pământului în 33 zile. Când va...

Răsboiul din Transvaal. Ziarul pari...

Pe când Burii au aproape 9000 oameni...

Proporția e într'adevăr înspăimîntătoare.

S'a anunță că președintele Steyn și ge...

Detasamentul lui Dewet numără acum...

Un artist isteț. Criticul german Dr. Re...

Spuneți din doctor, a sis secundan...

Familia. Nr. 48, dela 22 Oct. (4 Nov.)...

Piâns... (versuri) de Ioan Scurtu; Așază...

Ultime știri.

Bloemfontaine, 4 Noemvre. O trupa...

Londra, 4 Noemvre. Daily Express...

Se crede, că De Wett și Botha o...

ECONOMIE.

Prețurile dela 31 Octomvrie din Arad:

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Grâu, Cucurus, Săcară, Orz, Ovăs.

Pețul porcilor.

Conform buletinelor din B.-Pesta...

Editor: Aurel Popovici Bareianu. Red. respuns: Ioan Russu Șirianu.

735 1900.
vgrh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi, budapesti és nagyvárad kir. járásbíróság 1900 évi 135. V. I. 10/3 és Sp. VIII 1122/2 számú végzése következtében Dr. Wasilievich Emil és Russu János Siviánu javára Dr. Magdu Döme ellen 50 kor. 100 kor. és 160 kor. s jár. erejéig különböző időktől fogantatott kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 240 kor.-ra becsült következő különféle ingóságok u. m.: tűzmentes pénzszekrény és egyéb nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-radnai kir. járásbíróság 1900. évi V. 350 V. 401 és 344 számú végzése folytán 810 kor. tőkekövetelés, ezeknek különböző időktől járó 5% kamatai, váltó díj és eddig összesen 92 kor. 10 fill.-ben bírósággal már megállapított költségek erejéig Dr. Magdu Döme m.-radnai lakásán leendő eszközésére 1900. évi november hó 9-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatják a szokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elendeltetik.

Kelt M.-Radnán, 1900 évi október hó 29-ik napján.

Smikál, kir. bírósági végrehajtó.

517 1-1

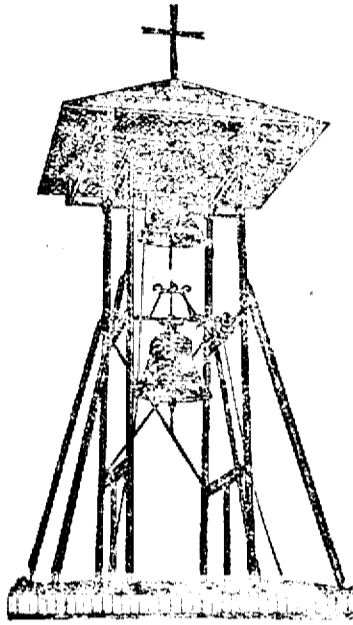
Premiat cu medală cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896

Turnătoră de clopote și de metal
a lui

Antoniu Novotny

în Timisoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiustări de fer bătut, construite spre a le întorces cu ușurință în ori ce parte, în data ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre adiuștarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se auă totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

505 6-

A apărut

Și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului”
următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad”, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător, aprobat de Ven. Consistor ilustrată cu chărți geografice	—	—70
2.) „Amicul Poporului” — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul	—	1.—
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	2.—
4.) „Judecătorile cu jurații” — de Teodor V. Păcățeanu,	—	—80
5.) „Libertatea” — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	2.—
6.) „Principiile politice”, după Dr. T de Holtzendorf, de T. Păcățeanu	—	4.—
7.) „Caractere morale” — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popoa, profesor în Brașov.	—	2.50
8.) „Războiul pentru neatârănare” și „Povestea unei coroane de oțel” ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului	—	1.20
Prețul „Coroanei”	—	1.60
9.) „Din vremuri apuse” — de Iudita Secu a născ. Truția	—	1.—
10.) „Vieritul” — de Petru Vanou,	—	1.—
11.) „Teoria Dramei” — de Dr. Iosif Blaga.	—	3.60
12.) „Juvenilla” — de Sextil Pușcariu.	—	1.60
13.) „Cuvântări bisericesti” — traduse de Ioan Gont.	—	5.—
14.) „Pribeag” — de Ioan Iosif Sceopul,	—	1.50
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz	—	1.20
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom” (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățător în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are și cele mai frumoase, priceșne și un adaus de cântec popular. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2-3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroană.	—	—

La comanda să se mai adauă și fiecare op 10 fleri spese postale.